

Alain Pessin, *L'Imaginaire utopique aujourd'hui*, P.U.F. (colección Sociologie d'aujourd'hui), París, 2001

La utopía, término creado por Thomas More para dar título al libelo que él mismo consideraba una bagatela literaria, conoció un éxito extraordinario hasta el punto que caracteriza una literatura sociológica, tanto de la antigüedad, como en la época moderna y contemporánea.

Sin embargo, en la actualidad, la noción de utopía se transforma. Tanto de forma individual como desde colectivos, muchas personas se interrogan y buscan nuevas formas de existencia en común. Abandonan conscientemente los sistemas utópicos del pasado, para proponer un cambio y una ruptura de las estructuras sociales, políticas y económicas existentes.

El libro de Alain Pessin analiza y discute, en su primera parte, la noción de utopía, para proponer, más adelante, construir la sociología de la utopía en base a una caracterización de las grandes orientaciones imaginarias que la motivan (no en vano A. Pessin es profesor en la universidad de Grenoble, cuna de los estudios sobre la antropología del imaginario), acabando por un estudio sobre la Cruz Roja y los grupos llamados "alternativos", que contribuye a explicar, detalladamente, el imaginario utópico de hoy en día, lo que el autor denomina "la utopía de la aventura".

Escrito en un agradable estilo de inspiración estructural, didáctico (la sucesión de capítulos y subcapítulos facilita la comprensión y contribuye a seguir cómodamente la lectura), el valor esencial del libro reside, a nuestro entender, en el hecho de que, objetiva y claramente, desmonta prejuicios, desvela diversas nociones que inocentemente aceptamos y con las que disculpamos nuestra actuación social y política, al tiempo que ofrece nociones e intuiciones muy válidas sobre el simbolismo utópico (carácter virtualmente asocial de las actitudes utópicas, anhelantes de un ensueño comunitario...).

El libro será leído con interés por un público muy general, interesado en profundizar sus conocimientos sobre la actualidad social. Pero los especialistas encontrarán también (por las herramientas teóricas u dialécticas utilizadas) una aportación teórica e histórica muy completa al estudio sociológico de la utopía.

Marta Giné Janer

Dolors Sistac, *Líriques del silenci*, Pagès Editors, Lleida, 2001

En llegir *Líriques del silenci* retrobo un dels poetes més importants de la lírica francesa: Ronsard. Retrobo Ronsard i sobretot retrobo la rosa... I m'agrada retrobar-la i endirsar-me en la seva significació... La Dolors parla

de la Rosa d'Afrodita, jo he evocat sovint la Rosa crítica, aquella que encisà Teresa de Lisieux, no estan massa lluny l'una de l'altra.

Voldria parlar del text d'una manera erudita... I això es difícil... Sobretot perquè la meua percepció és la percepció d'una lectora emotiva i emocionada... Una dona que ha buscat el que aquestes dones, veus líriques i silencioses, li deien a través d'una altra dona...

Tractaré, però, d'esbrinar els fils conductors de la meua lectura...

Hi ha primer la reivindicació de la quotidianitat... Tots els poemes i les poetesses evocades són dones que romanen tancades en llur destí femení, dones que es desenvolupen i viuen com a tals i que fan objecte poètic de la seva quotidianitat, de les coses més senzilles i alhora més importants, de les petites coses de cada dia, del cosir, del rentar, del netejar la casa, del somniar dins una cambra tancada, del viure monòton i regular dels dies que passen sense semblar deixar massa records i que tanmateix configuren l'esdevenidor femení...

Hi ha també la reivindicació floral... Aquestes dones, sovint silencioses, sovint callades, sovint solidàries, tenen un àmbit secret, un àmbit en el qual es desenvolupa la seva activitat... I aquest àmbit es el seu jardí... Jardí ple de flors, de les flors més boniques i variades –i aquí la Dolors no empra pas un fet retòric i literari, per a ella les flors són part de la seva vida, l'herència d'un fill estimat i alhora la plena realització de l'essència femenina feta perfum, feta pètal... Flors, violetes, roses, flors i plantes salvatges... Tot hi té cabuda al llibre i esdevé un motiu important...

Hi ha la reivindicació de l'amor... Amor, desamor... Estimat-estimada... Amor-odi, amor-desencís... Tot el que comporta el sentiment amorós, els seus neguits, les seves angoixes, les seves tristesses es pressen al llibre... Estimen, desitgen, –i el crit de la dona que cerca l'afecte de l'amant és particularment punyent a través la lectura d'aquestes líriques silencioses– odien, se senten guanyades per la indiferència... Les dones de les quals ens parla la Dolors fan i refan l'etern destí de la feminitat, estimar fins l'anorreament, estimar fins més enllà de l'amor per acabar sofrint l'oblit i el desamor... Amors no sempre ortodoxes... La Dolors deixa anar la seva mirada sobre dones plenes de vitalitat però també dones que rebutgen els camins tradicionals i que mostren la seva força, la seva vitalitat triant els objectes del seu desig... I sovint l'objecte de desig és la mateixa dona, l'altra, mirall privilegiat de l'amant, mirall d'una mateixa com molt bé diu la Dolors, explicant-nos amb exemples plens de dramàtica poesia aquest camí psiconalític que va del jo a l'altre, d'una dona cap a l'altra, mirall d'ella mateixa, objecte privilegiat del seu desig, del seu amor...

Hi ha moltes coses més... La tendresa, la música, la poesia, el fluir del temps, el parar i desaparar la taula per rependre les paraules dels versos de la Maria Mercè Marçal..., símbol privilegiat de tot el destí femení...

La tria de les tres escriptores és molt acertada... Però no ens enganyem... A través de Safo, Renée Vivien o Maria Mercè Marçal és la dona

la que parla, és la veu de la feminitat per donar-nos a conèixer el seus anhels més secrets, els seus desitjos més profunds, els seus amors més captivadors...

La Dolors ha fet un llibre amb veus de dona, un llibre sobre la dona, un llibre sobre el destí de la feminitat, però sobretot ha fet un llibre amb l'essència poètica de la feminitat, ha fet un llibre amb el cor i amb la sensibilitat... Hi retrobem el seu gust per la lectura, el seu gust per l'exquisitesa de la vida, de les flors, dels records... Es com un teixit preciós brodat per una Penèlope que no el desfarà mai, perquè està fet amb els seus somnis, amb el que hi de més valuós al seu interior...

Es molt difícil parlar d'aquest llibre d'una manera més concreta... la poesia no es deixa empresonar, el sentiment es difícil de traduir... Tanmateix penso que si dediqueu alguns moments de la vostra vida a aquesta lectura no us sabrà greu... Hi ha l'ànima d'una dona que parla de d'altres dones amb generositat, amor i admiració... Hi ha la delicadesa d'una ànima culta, respectuosa i admirativa cap a l'obra de l'altre... Hi ha la sensibilitat de la veritable poetessa, d'aquella capaç de percebre l'essencial a través de l'accessori... Hi ha el millor de la Dolors Sistac... Llegiu aquest llibre i la retrobareu... retrobareu el temps del diàleg i de l'amistat... El temps de la magdalena proustina i de la rosa ronsardiana... el temps del veritable amor, fita última de tota poesia.

Àngels Santa

Simone Bernard-Griffiths, *Le mythe romantique de Merlin dans l'oeuvre d'Edgar Quinet*, Paris, Honoré Champion, 1999

Simone Bernard-Griffiths nos ofrece en este libro un excelente estudio, con la maestría y la habilidad a las que nos tiene acostumbrados.

La autora es profesora de Literatura francesa moderna y contemporánea en la Universidad Blaise Pascal-Clermont II, que se halla unida a la Universidad de Lleida por convenios Erasmus Socrates. Asimismo ha colaborado con el departamento de Filología Francesa en numerosas ocasiones; cabe destacar su participación en el coloquio sobre *1793, Naixement d'un nou món a l'ombra de la República*. Ha dedicado gran parte de su vida universitaria a profundizar en el estudio de Edgar Quinet, autor objeto de su tesis doctoral. Ha realizado una serie de ediciones de la obra de Quinet, tales como *Histoire de mes idées* (*Historia de mis ideas*), *Lettres à sa mère* (*Cartas a su madre*), en colaboración con Gérard Peylet. En la *Correspondance générale* de Jules Michelet, publicada bajo la dirección de Louis Le Guilou, realizó la edición crítica de las cartas que se remitieron Quinet y Michelet desde 1851 hasta 1875. Simone Bernard-Griffiths ha consagrado a Quinet múltiples estudios en diccionarios, en capítulos en historias literarias o en obras de carácter colecti-